Stuk **1142** (2001-2002) – Nr. 2

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

14 juni 2002

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het verdrag van Nice
houdende wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, met de protocollen en de slotakte, ondertekend in Nice op 26 februari 2001**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1142 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid 4

I.1. Situering en doel van het Verdrag van Nice 4
I.2. De Vlaamse bijdrage aan de onderhandelingen van het Verdrag van Nice 5
I.3. Overzicht van de belangrijkste elementen van het Verdrag van Nice 5

A. Stemmenweging in de Raad van Ministers, met het oog op het aannemen van beslissingen bij gekwalificeerde meerderheid 6
B. Samenstelling en voorzitterschap van de Europese Commissie 6
C. Uitbreiding van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid 6
D. Uitbreiding van de medebeslissingsprocedure 6
E. Samenstelling van het Europees Parlement 7
F. Het Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité 7
G. Hervorming van het justitieel apparaat van de Unie 7

I.4. Specifieke Vlaamse aandachtspunten aangaande het Verdrag van Nice 7

A. Handel in diensten 7
B. Talenregime 7
C. Culturele diversiteit 8
D. Comité van de Regio's 8
E. Plaats van de "constitutionele regio's" 8
F. De regio's in het post-Nicetijdperk 8

II. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden 9

II.1. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau 9
II.2. Tussenkomst van de heer Karim Van Overmeire 10
II.3. Tussenkomst van de heer Etienne Van Vaerenbergh 13
II.4. Tussenkomst van de heer Frans Ramon 14
II.5. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande 14

III. Algemene bespreking : antwoorden van de minister 17

IV. Stemmingen 18

IV.1. Artikelsgewijze stemming 18
IV.2. Stemming over het geheel 18

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op datum van donderdag 2 mei 2002 het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van Nice tot wijziging van de Europese basisverdragen,ten gronde besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting brengt de minister in herinnering dat de inhoud van het Verdrag van Nice op 17 januari 2001 in deze commissie reeds in extenso werd toegelicht door minister-president Patrick Dewael (die in de toenmalige constellatie ook bevoegd was voor Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden). Dit naar aanleiding van een gedachtewisseling[1] in het kader van de periodieke bespreking van Europese Aangelegenheden door de commissie. Zelf zal de minister zich dan ook beperken tot een overzichtssituering van de essentie van het verdrag, en dit meer bepaald vanuit Vlaams perspectief.

I.1. Situering en doel van het Verdrag van Nice

De minister wijst er daarna op dat met het nu voorliggende Verdrag van Nice de oorspronkelijke Europese basisverdragen (van 1952 [EGKS] en 1958 [EEG en Euratom]) reeds voor de vierde maal fundamenteel gewijzigd worden. Een eerste wijziging kwam er immers met de Europese Akte van 1986, die vooral gericht was op de totstandbrenging van de interne markt en de officialisering en uitbreiding van de Europese politieke samenwerking. Een tweede wijziging werd gerealiseerd via het Verdrag van Maastricht van 1991, waarbij naast de realisatie van de economische en monetaire unie ook het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en de samenwerking inzake justitie en binnenlandse zaken op de sporen werden gezet. En een derde wijziging kwam er met het Verdrag van Amsterdam van 1997, dat een aantal nieuwe accenten inbracht in de Europese beleidssfeer, zoals onder meer : werkgelegenheid en sociaal beleid, leefmilieu, volksgezondheid, ontwikkelingssamenwerking en dergelijke meer.

Met het nu voorliggende Verdrag van Nice, zijn we dus toe aan de vierde grote wijziging op een periode van nauwelijks vijftien jaar. Hetgeen de minister toelaat te stellen dat men er niet meer omheen kan kijken dat Europa, het weze dan nog in alle geleidelijkheid, inderdaad steeds meer één aan het worden is. Meer en meer thema's (die soms onmiddellijk raken aan het dagdagelijkse bestaan van de burger) worden nu immers, zo al niet beslist, dan toch reeds behandeld en gecoördineerd, op Europees niveau. Zo omvat het Verdrag van Nice een zeer divers aantal bepalingen, over tal van aangelegenheden. In essentie gaat het daarbij om institutionele bepalingen, maar het verdrag bevat tevens een relatief beperkte reeks inhoudelijke wijzigingen.

De minister preciseert dat het voornaamste doel van het Verdrag van Nice erin bestaat de Unie institutioneel voor te bereiden op de nakende oostwaartse uitbreiding. De op heden bestaande instellingen waren initieel immers maar geconcipieerd voor een Gemeenschap van zes lidstaten. Met de voor de deur staande uitbreiding zou de Unie echter tot 27 of zelfs meer lidstaten kunnen gaan tellen. De institutionele onaangepastheid dreigt op die manier het Europese besluitvormingsproces totaal te verlammen.

De politieke beslissing om een aantal landen van Centraal- en Oost-Europa op te nemen in de Europese Unie is ondertussen echter onomkeerbaar geworden. De redenen daarvoor zijn bekend : op politiek gebied zou het lidmaatschap van de Unie tot een grotere stabiliteit in die regio moeten leiden, terwijl tegelijk de toename van de economische welvaart die normalerwijze gepaard gaat met het Unie-lidmaatschap de potentiële migratoire druk op de traditionele EU-landen aanzienlijk zou moeten doen afnemen.

De stabiliteitsbekommernis – die zowel in hoofde van de EU als in hoofde van de Centraal- en Oost-Europese landen bestaat – vloeit rechtstreeks voort uit het wel erg chaotische tijdperk dat volgde op het ineenstorten van het communistisch bewind in de Sovjet-Unie. Gedurende vele jaren was zowel in het Westen, als in de landen van Centraal- en Oost-Europa die hun vrijheid hadden herwonnen,

---

[1] Gedachtewisseling in het kader van de opvolging en voortgang van de standpuntbepaling inzake Europese Aangelegenheden, over de resultaten van de Europese Raad van Nice en over het voor maart 2001 in Brussel geplande colloquium van de constitutionele regio's, met de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, *Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nr. 560/1.

de reële vrees aanwezig voor, hetzij een totale desintegratie dan wel een Bonapartistische staatsgreep in Rusland. Lidmaatschap van de Europese Unie leek in die context een goed middel om tot een grotere politieke stabiliteit en dus ook veiligheid te komen.

Daarenboven kan ook niet ontkend worden dat de landen van Centraal- en Oost-Europa, historisch tot de grote Europese cultuur- en beschavingssfeer behoren. In dat opzicht komt hun toekomstig lidmaatschap van de Europese Unie dan ook in wezen neer op het heraanknopen met de banden die er in het verleden (de communistische periode na de Tweede Wereldoorlog uitgezonderd) steeds waren. De uitbreiding van de Unie maakt op die manier dus eigenlijk een einde aan het stadium van tijdelijke tweedeling van Europa ten gevolge van de koude oorlog.

Dienaangaande wijst de minister erop dat reeds in 1997, met het Verdrag van Amsterdam, een eerdere poging om de structuren van de Unie aan te passen aan de te verwachten oostwaartse uitbreiding mislukt was. De institutionele bepalingen in het Verdrag van Amsterdam waren duidelijk ontoereikend om de Unie ten volle te wapenen voor de institutionele uitdagingen die de uitbreiding onvermijdelijk met zich zal brengen. Zo was er in Amsterdam geen akkoord over de toekomstige samenstelling van de Europese Commissie, was er geen akkoord over de herziening van de stemmenverdeling binnen de Raad en kon er al evenmin een akkoord bereikt worden over het uitbreiden van de domeinen waarop met gekwalificeerde meerderheid beslist kon worden (en m.a.w. dus ook niet over het afschaffen van de unanimiteitsvereiste). Het zijn dan ook deze zogenaamde "leftovers" van Amsterdam die in Nice de hoofdmoot van de onderhandelingen hebben uitgemaakt.

I.2. De Vlaamse bijdrage aan de onderhandelingen van het Verdrag van Nice

De minister brengt daarna even kort de Vlaamse voorbereiding van en bijdrage aan de IGC-onderhandelingen van 2000 in herinnering.

Terzake wijst hij er vooreerst op dat de IGC-2000 reeds in het Vlaams regeerakkoord als één van de centrale prioriteiten van het Vlaams buitenlands beleid vermeld wordt. Dientegevolge nam de Vlaamse regering op 10 november 1999 een reeks standpunten betreffende de IGC aan. Een aantal van deze standpunten zijn veeleer inhoudelijk, terwijl andere dan weer veeleer institutioneel zijn.

In inhoudelijk opzicht vroeg de Vlaamse regering een versterking van het subsidiariteitsbeginsel en een uitbreiding ervan tot de regio's met wetgevende bevoegdheden. Tevens moest het binnen de EU-instellingen bestaande talenregime ten volle worden behouden. En tenslotte pleitte de Vlaamse regering voor een versterking van de "horizontale" verplichting voor de Unie om bij elk optreden (bijvoorbeeld inzake mededinging, interne markt of handelsbeleid) rekening te houden met de culturele verscheidenheid.

In institutioneel opzicht dienden de regio's met wetgevende bevoegdheden rechtstreeks (dus net als de lidstaten) toegang te krijgen tot het Hof van Justitie en moest het Comité van de Regio's op een significatieve manier versterkt worden. Dit laatste kon onder andere gebeuren door meer gewicht te geven aan zijn adviezen, door de samenstelling ervan meer te "politiseren" (d.w.z. door er enkel mensen zitting in te laten hebben die ofwel een verkozen regionaal mandaat hebben, dan wel die politiek verantwoordelijk zijn tegenover een verkozen regionaal lichaam), door het comité toegang te geven tot het Hof van Justitie, e.d.m.

Een volgende stap bestond erin dat op 20 september 2000 – op Vlaams initiatief – 24 regio's met wetgevende bevoegdheden een "Gemeenschappelijk Standpunt inzake de IGC" aannamen, dat grotendeels gebaseerd was op de hoger genoemde Vlaamse standpunten.

Mee hierop inspelend heeft de Belgische delegatie tijdens de intergouvernementele conferentie van 2000, en ondanks de beperkte agenda van de IGC-onderhandelingen, zeven formele voorstellen ingediend, waarvan twee een loyale vertolking waren van de Vlaamse verzuchtingen. Een ervan ging meer bepaald over het Comité van de Regio's en de culturele diversiteit. En een tweede betrof de toegang tot het Hof van Justitie voor regio's met wetgevende bevoegdheden.

I.3. Overzicht van de belangrijkste elementen van het Verdrag van Nice

Volledigheidshalve wil de minister daarna voor de commissieleden, in vogelvlucht, ook nog even vanuit Europees perspectief de belangrijkste elementen uit het Verdrag van Nice op een rijtje zetten. Gelet op de hoger genoemde commissiebespreking van 17 januari 2001 kan een veeleer korte toelichting hier immers volstaan.

A. Stemmenweging in de Raad van Ministers, met het oog op het aannemen van beslissingen bij gekwalificeerde meerderheid

De minister brengt eerst de op heden bestaande situatie met betrekking tot de stemmenweging in de Raad in herinnering. Wil de Europese ministerraad – op basis van een voorstel van de Europese Commissie – tot een besluit komen, dan zijn momenteel voor een gekwalificeerde meerderheid 62 stemmen vereist op een totaal van 87. In een percentage uitgedrukt, komt dit neer op 71,26 percent.

Via het Verdrag van Nice wordt vooreerst een nieuwe stemmenverdeling ingevoerd voor de huidige Unie met vijftien lidstaten. Daar waar België nu 5 van de 87 stemmen heeft, worden er dat in de toekomst 12 van de 237. Voor een gekwalificeerde meerderheid zullen in dat scenario 169 van de 237 stemmen vereist zijn (of 71,3 percent), evenals een meerderheid van de lidstaten indien het om een Commissievoorstel gaat, dan wel een tweederde meerderheid van de lidstaten indien het niét om een Commissievoorstel gaat. De minister wijst er daarbij ook nadrukkelijk op dat naast deze dubbele meerderheid (van stemmen en lidstaten) voortaan ook een zogenaamde "demografische verificatie" wordt ingevoerd. Elke lidstaat kan immers vragen dat zou worden nagegaan of een gekwalificeerde meerderheid ook minstens 62 percent van de totale EU-bevolking vertegenwoordigt. Blijkt zulks niet het geval te zijn, dan kan het besluit in kwestie – ondanks de behaalde dubbele meerderheid – toch niet worden aangenomen.

De minister wijst er daarna op dat in Nice vanzelfsprekend ook reeds geanticipeerd werd op de krijtlijnen waarbinnen de toekomstige stemmenverdeling in een geleidelijk tot 27 lidstaten uitbreidende Unie zal moeten evolueren. Met name werd in Nice in eerste instantie beslist dat (in de maximale hypothese van een lidmaatschap van 27 landen) een voorstel aangenomen is wanneer het minstens 258 stemmen op 345 haalt én een meerderheid van de lidstaten achter zich krijgt (zoals hoger gezegd : een gewone meerderheid als het om een Commissievoorstel gaat, en een tweederde meerderheid wanneer zulks niet het geval is).

De minister laat daarbij opmerken dat heel de kwestie van de stemmenweging in werkelijkheid natuurlijk nog heel wat complexer is doordat (zolang de Unie geen 27 lidstaten telt) de drempel voor de gekwalificeerde meerderheid bij elke uitbreiding – via de toetredingsverdragen – tussentijds telkenmale op zodanige wijze zal worden herzien dat hij geleidelijk zal oplopen tot een maximumgrens van 73,4 percent (hetgeen overigens zou neerkomen op een totaal van 255 en niet, zoals eerst gezegd, 258 stemmen – cf. de lichte controverse over de exacte omvang van een blokkeringsminderheid na afloop van de Top van Nice). Een en ander blijft daarbij trouwens ook steeds gekoppeld aan een meerderheid van de lidstaten, evenals aan een eventuele demografische correctie.

B. Samenstelling en voorzitterschap van de Europese Commissie

Het mandaat van de huidige Europese Commissie loopt af eind 2004. Vanaf 2005 doen de grote lidstaten (d.w.z. Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en het Verenigd Koninkrijk) afstand van hun tweede commissaris, zodat vanaf dan de Europese Commissie één commissaris per lidstaat zal tellen. Naarmate er nieuwe lidstaten tot de Europese Unie toetreden zal het aantal leden van de Europese Commissie geleidelijk opnieuw toenemen. Eenmaal de Unie 27 leden telt zal het aantal commissarissen bij unanimiteit worden vastgelegd op een totaal van minder dan 27. En dit ongeacht of er nadien nog landen toetreden of niet. De nationaliteit van de leden van de Europese Commissie zal op dat moment afhangen van een op gelijkheid gebaseerd toerbeurtsysteem tussen de lidstaten.

Daarnaast zal de commissievoorzitter voortaan worden aangesteld met een gekwalificeerde meerderheid binnen de Raad, terwijl bovendien zijn rol gevoelig zal worden versterkt voor wat de interne organisatie van de Europese Commissie betreft.

C. Uitbreiding van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid

De minister attendeert de commissieleden daarna op het feit dat in Nice toch voor zo'n dertigtal – weliswaar veeleer technische of institutionele – aangelegenheden de op heden bestaande unanimiteitsregel vervangen werd door besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid. Voor wat de meer "gevoelige" sectoren (zoals fiscaliteit, sociale zekerheid en bescherming van werknemers) betreft, is daarentegen slechts een zeer geringe vooruitgang geboekt.

D. Uitbreiding van de medebeslissingsprocedure

Een aantal van de domeinen waarvoor het Verdrag van Nice qua besluitvorming binnen de Raad de gekwalificeerde meerderheid invoert, wordt tegelijk ook onderworpen aan de medebeslissingsprocedure. Voor deze aangelegenheden neemt dus ook de rol van het Europees Parlement flink toe.

E. Samenstelling van het Europees Parlement

Vanaf 1 januari 2004 (d.w.z. met ingang van de Europese legislatuur 2004-2009) zal België nog maar over 22 in plaats van de huidige 25 zetels in het Europees Parlement beschikken. Daarenboven zal het totale aantal EP-zetels, naarmate er nieuwe lidstaten toetreden, oplopen tot een maximum van 732 (i.p.v. de huidige 626). Het is overigens de bedoeling dat (naast de huidige EU-lidstaten) ook die kandidaat-lidstaten waarmee de respectievelijke toetredingsverdragen uiterlijk op 1 januari 2004 werden ondertekend, in datzelfde jaar reeds verkiezingen organiseren voor het Europees Parlement.

F. Het Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité

In het licht van de uitbreiding naar Centraal- en Oost-Europa wordt voorzien dat het aantal leden van het Comité van de Regio's en van het Economisch en Sociaal Comité mag toenemen tot maximaal 350. Op die manier kan België ook zijn huidige twaalf zetels behouden.

Een belangrijke vernieuwing voor wat het Comité van de Regio's betreft, bestaat erin dat voortaan enkel nog regionale of lokale vertegenwoordigers die in een regionaal of lokaal lichaam gekozen zijn, dan wel politieke verantwoording verschuldigd zijn aan een dergelijke gekozen vergadering, er zitting in kunnen hebben (cf. ook infra).

G. Hervorming van het justitieel apparaat van de Unie

Een bij het brede publiek minder bekende, maar daarom niet minder belangrijke, realisatie van het Verdrag van Nice betreft de hervorming van het justitieel apparaat van de Europese Unie. Om er met name voor te zorgen dat de uitbreiding in genendele de rechtbescherming binnen de Unie in het gedrang zou brengen, wordt de rechterlijke organisatie van de Unie met het Verdrag van Nice grondig hernieuwd. Deze hervorming moet toelaten dat het Hof van Justitie de te verwachten toename aan dossiers ten gevolge van de uitbreiding vlot en effectief kan afhandelen.

I.4. Specifieke Vlaamse aandachtspunten aangaande het Verdrag van Nice

De minister komt tenslotte tot een evaluatie van de de resultaten van het Verdrag van Nice, bekeken vanuit het Vlaamse standpunt.

A. Handel in diensten

Hij wijst er daarbij met name op dat, voor wat de hoger genoemde uitbreiding van het toepassingsgebied voor de beslissing bij gekwalificeerde meerderheid betreft, het Verdrag van Nice ook raakt aan een aantal beleidsdomeinen die naar intern Belgisch recht tot de bevoegdheden van de deelstaten behoren.

Daarom heeft Vlaanderen vooral op het vlak van het gemeenschappelijk handelsbeleid de debatten erg nauwlettend opgevolgd. Net zoals dat het geval is voor akkoorden betreffende het verhandelen van goederen, zou – in de regel – nu ook voor het sluiten van akkoorden op het vlak van de handel in diensten een gekwalificeerde meerderheid binnen de Raad moeten volstaan. Rekening houdende met het grote aantal domeinen dat potentieel onder de noemer "handel in diensten" kan worden gevat (bijvoorbeeld : culturele en audiovisuele diensten, onderwijsdiensten, sociale en volksgezondheidsdiensten, e.d.m.) en met het toenemende belang van deze sector, bleken een heel aantal uitzonderingen op de regel noodzakelijk. En precies door deze diverse uitzonderingen beantwoordt de nieuwe regeling toch aan de Vlaamse verzuchtingen terzake.

B. Talenregime

Tweedens verheugt het de minister dat enkele van de initiële standpunten van de Vlaamse regering betreffende de IGC wel degelijk hun weg gevonden hebben tot in het Verdrag van Nice. Zo blijft de Vlaamse bekommernis omtrent de bescherming van het vigerende talenregime volledig overeind. Alle elf talen van de lidstaten blijven dus op gelijke voet erkend als officiële talen van de gemeenschapsinstellingen. Daarenboven blijft de regeling van het taalgebruik in deze gemeenschapsinstellingen ook ten volle onderworpen aan de unanimiteitsregel.

In het verlengde daarvan kan, conform artikel 21, lid 3 EG-verdrag (dat handelt over het petitierecht), iedere burger ook de instellingen of organen van de Unie aanschrijven in een van de officiële talen van de Unie, en moet hij ook in die taal antwoord krijgen. Daarenboven werd aan het Verdrag van Nice een "Verklaring bij artikel 21, lid 3 EG-verdrag" gehecht, waarin er bij de instellingen en organen van de Unie wordt op aangedrongen dat de burger binnen een redelijke termijn een antwoord op zijn vraag zou ontvangen. Met deze verduidelijking wordt insgelijks tegemoet gekomen aan een Vlaamse verzuchting.

Minder succesvol was Vlaanderen met zijn pleidooi voor het uitbreiden van het petitierecht tot de zogenaamde "agentschappen" van de Unie, die met de implementatie van specifieke aangelegenheden belast worden. Zulks werd echter niet opgenomen in het Verdrag van Nice. De minister wijst er daarbij echter wel op dat een en ander niet wegneemt dat de Europese agentschappen – volgens de gangbare interpretatie – reeds op grond van het bestaande artikel 21 EG-verdrag onder de algemene bescherming van het talenregime ressorteren. In wezen is er hier dus sprake van een status quo.

C. Culturele diversiteit

Vlaanderen wilde daarnaast ook op een meer nadrukkelijke wijze dan op heden reeds het geval is, in artikel 151, lid 4 EG-verdrag laten inschrijven dat de Unie, bij het bepalen van haar beleid en optreden in andere sectoren (zoals mededinging, interne markt of handelsbeleid) ook steeds oog zou moeten hebben voor de eisen inzake culturele diversiteit. Op deze vraag werd in het Verdrag van Nice evenmin ingegaan. Terzake blijft dus ook de huidige status quo gehandhaafd.

D. Comité van de Regio's

Wat de versterking van het Comité van de Regio's betreft, werd de belangrijkste Vlaamse vraag, met name deze omtrent de "politisering" van het Comité (met het oog op een grotere democratische legitimiteit en een groter politiek gewicht), in het Verdrag van Nice overgenomen. De minister preciseert dat – conform artikel 263 EG-verdrag – voortaan enkel regionale of lokale vertegenwoordigers die in een regionaal of lokaal lichaam gekozen zijn óf politiek verantwoording verschuldigd zijn aan een gekozen vergadering, zitting kunnen hebben in het Comité van de Regio's. Bij het beëindigen van het mandaat waarop hun zetel in het Comité van de Regio's is gebaseerd, eindigt voortaan ook van rechtswege hun ambtstermijn als lid van het Comité van de Regio's. De betrokken lidstaat dient dan een nieuwe vertegenwoordiger in het Comité van de Regio's aan te duiden. Deze zal dan de resterende ambtstermijn volmaken.

Verder erkent de minister grif dat een aantal andere belangrijke Vlaamse verzuchtingen met betrekking tot het Comité van de Regio's het Verdrag van Nice niét gehaald hebben. Zo wordt het Comité van de Regio's vooralsnog niet als een volwaardige instelling van de Unie erkend. Ook werd niet ingegaan op de wens dat de Raad en de Europese Commissie hun weigering om in te gaan op adviezen van het Comité van de Regio's voortaan omstandig zouden motiveren. En tenslotte werd ook het verzoek afgewezen om het Comité van de Regio's de bevoegdheid te verlenen zich tot het Europees Hof van Justitie te wenden wanneer zijn prerogatieven in het geding zijn. Voor deze elementen blijft dus ook de status quo gehandhaafd.

E. Plaats van de "constitutionele regio's"

Daarnaast bleken ook de eisen die specifiek betrekking hadden op een eigenstandig statuut voor de regio's met wetgevende bevoegdheden binnen de Unie, duidelijk nog een brug te ver. Vooral de centralistisch ingestelde lidstaten waren het daar immers ten gronde niet mee eens. Zo werd de uitdrukkelijke vermelding (naast de lidstaten) van de deelgebieden met eigen wetgevende bevoegdheden in de verdragsbepaling die het subsidiariteitsbeginsel consacreert, niét weerhouden in het Verdrag van Nice. En al evenmin werd ingegaan op de vraag om de constitutionele regio's een rechtstreekse toegang (d.w.z. op voet van gelijkheid met de lidstaten) tot het Europees Hof van Justitie toe te kennen. Ook op deze domeinen houdt men het dus bij de bestaande status quo.

F. De regio's in het post-Nicetijdperk

Een en ander belet overigens niet dat er volgens de minister in globo wel degelijk opnieuw vooruitgang is geboekt voor wat de zaak van de regio's binnen het Europees bestel betreft. Dat "Nice" geen onverdeeld succes geweest is voor het regionale niveau, heeft Vlaanderen er immers niet van weerhouden om zich verder in te zetten voor de realisatie van de rechtmatige aspiraties van de Europese regio's in het post-Nicetijdperk. Mee onder Vlaamse impuls werden een aantal regionalistische basisdocumenten opgesteld, die naast een aantal algemene principes vaak ook reeds concrete suggesties omvatten. De minister verwijst daarbij op de eerste plaats naar de op 28 mei 2001 door 7 sterke constitutionele regio's (Vlaanderen, Wallonië, Beieren, Noordrijn-Westfalen, Catalonië, Salzburg en Schotland) aangenomen "Politieke Verklaring van Brussel". Een tweede belangrijk document, in dat opzicht, is de resolutie die op 15 november 2001 in Luik werd aangenomen door 52 regio's met wetgevende bevoegdheden. Niettegenstaande de Europese geesten in Nice dus nog niet rijp waren voor de evolutie die Vlaanderen voorstaat en nastreeft, weten de verschillende Europese regio's zelf elkaar dus steeds meer en beter te vinden. Ook het feit dat in de Verklaring van Laken (van 15 december 2001) voor het eerst het concept "regio met wetgevende bevoegdheid" letterlijk werd ingeschreven in een document van de Europese Raad, wordt

door de minister geduid als een bijzonder hoopvol teken. Een en ander zal volgens de minister ongetwijfeld dan ook niet zonder gevolgen blijven voor de Europese Conventie die op heden plaatsvindt. En daarnaast, wordt binnen het Comité van de Regio's het verlangen om effectief mee te kunnen wegen op de Europese politieke agenda trouwens ook steeds sterker. Dermate zelfs, dat de overige Europese instanties het een volgende keer niet meer zullen kunnen negeren.

Om al die redenen verzoekt de minister, bij wege van afsluiting van zijn inleidend betoog, dan ook dat de commissie het voorliggende Verdrag van Nice zou goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

De heer Stefaan Platteau wenst eerst en vooral de minister te feliciteren met zijn synthetische, maar daarom niet minder grondige analyse van de kernpunten van het Verdrag van Nice. Ook aangaande de specifiek voor Vlaanderen belangrijke punten heeft de minister de nodige duidelijkheid geschapen. Een en ander werd ongetwijfeld wat vergemakkelijkt doordat er al bij toch reeds gedurende een tijdje vrij intens gedebatteerd is geworden over de pro's en de contra's van het Verdrag van Nice. Er mocht dan ook geredelijkerwijze verondersteld worden dat de commissieleden vrij goed bekend waren met de inhoud van het verdrag.

De heer Platteau vraagt daarbij in het bijzonder de aandacht voor de versterking van het subsidiariteitsprincipe, dat door de minister – terecht – rechtstreeks werd gelinkt aan het Comité van de Regio's. Dit gegeven is volgens de heer Platteau immers van het grootste belang, wil men de Europese Unie opnieuw dichter bij de burgers brengen. Hij geeft daarbij wel toe dat het Comité van de Regio's op heden, naar zijn zin, nog wat te veel een papieren tijger is, maar onder het huidige verdrag heeft het toch al opnieuw wat extra groeipotentieel verworven. Enkel langs de regio's zal men de burgers opnieuw bij het Europese project kunnen betrekken en hen kunnen enthousiasmeren voor verdere Europese integratie. De regio's zijn, omwille van hun nabijheid tot de burger, volgens de heer Platteau zonder meer het meest geschikte instrument om de momenteel wild om zich heen grijpende euromoeheid bij de bevolking te counteren. Die euromoeheid valt trouwens best te begrijpen : "Brussel" wordt aan de burgers immers heel vaak voorgesteld als het summum van nutteloze bemoei- en bedilzucht. Iets waaraan zowel de populaire pers als de regeringen van sommige landen zich schuldig maken.

Bij wege van algemene evaluatie kan natuurlijk niet ontkend worden dat het resultaat van de slopende onderhandelingen in december 2000 niét aan de vooraf bestaande verwachtingen beantwoordt. Men kon onmogelijk nog om de vaststelling heen dat er euromoeheid heerste. En toen de Ieren bij referendum het verdrag verwierpen, werd het gevoel van impasse compleet. Het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie heeft dan ook in elk geval de verdienste dat het het debat over de toekomst van Europa opnieuw op de agenda gezet heeft. De heer Stefaan Platteau wijst er daarbij op dat het feit dat er in een bijlage van het Verdrag van Nice reeds werd verwezen naar een in Laken aan te nemen verklaring, de persoonlijke – en niet geringe – verdienste was van federaal premier Guy Verhofstadt. Hij is er in elk geval in geslaagd om het negatieve beeld van de Europese Unie minstens weer wat te counteren. Het Belgisch voorzitterschap kan er dan ook prat op gaan dat het de zaak opnieuw wat in goede banen heeft weten te leiden.

Dit belet evidenterwijze niet dat Nice hoe dan ook maar een minimum minimorum is qua aanpassingen die noodzakelijk zijn om de geplande uitbreiding naar het Oosten te kunnen doorvoeren. Voor de volgende verdragsherziening in 2004 (onder Duits voorzitterschap), mag er immers van uitgegaan worden dat een aantal van de huidige kandidaat-landen tegen dan reeds volwaardige EU-lidstaten zullen geworden zijn. En dergelijke toetredingen, laat staan de onderhandelingen van een nieuwe verdragswijziging, veronderstellen nu eenmaal voorafgaande afspraken op het institutionele vlak. Waarbij het hier in casu ging over de zogenaamde "leftovers" van Amsterdam.

Voor de heer Platteau is het dan ook duidelijk dat als sommigen nu waarschuwen voor een verlamming van de Unie bij de uitbreiding, ze zich vooral ontgoocheld tonen over de geringe vooruitgang in Nice met betrekking tot het debat over de gekwalificeerde meerderheid. Hoewel zulks een terechte vrees is, meent de heer Platteau toch dat het niet goedkeuren van Nice nog veel ernstiger gevolgen zou hebben. Volgens de heer Platteau hebben sommigen dan ook totaal onverantwoord gehandeld, daar waar ze de traditionele consensus die er over belangrijke Europese aangelegenheden traditioneel in ons land bestaat, hebben pogen te breken.

Elke vooruitgang, hoe klein ook, moet worden ondersteund. Ook wanneer de zaken slechts stapsgewijs vooruit gaan, is er immers vooruitgang. Voor de heer Stefaan Platteau kan het in elk geval niet dat men a priori reeds zou stellen dat de volgende IGC op een mislukking zal uitlopen. Hijzelf blijft terzake wel degelijk hoopvol gestemd.

De afloop van de volgende IGC nog daargelaten, moge het in elk geval duidelijk zijn dat Nice momenteel het enige zekere punt is in het Europese toekomstscenario. Een weigering van België, of een van zijn deelstaten, om te ratificeren zou dan ook het slechts mogelijke signaal zijn naar de Ierse bevolking toe, die er zich later opnieuw over zal moeten uitspreken bij wege van referendum.

In de mate dat het nu voorliggende verdrag echter inderdaad ten dele als een "verplicht nummertje" kan worden beschouwd, stelt de heer Stefaan Platteau zijn hoop op de werkzaamheden van de Conventie over de Toekomst van Europa. Langs deze innovatieve weg is het misschien zelfs mogelijk om het oude euro-enthousiasme opnieuw aan te wakkeren bij brede lagen van de Europese bevolking. En het is ook verre van uitgesloten dat de Europese Raad in 2004 – op basis van de eindteksten van de Conventie – een nieuw Europees verdrag zal aanvaarden dat het grote Europese project opnieuw een stap vooruit zal doen zetten vergelijkbaar met Rome of Maastricht.

Ondertussen gaat Europa traag, maar gestaag, verder met het uitbouwen van zijn structuren en instellingen. En stilletjes aan is men ook al bezig om een soort Europese grondwet te redigeren. Twee evoluties die de heer Stefaan Platteau ten volle verwelkomt, maar die voor hem gerust wat sneller zouden mogen gaan. Hij maakt daarbij de parallel met het ontstaan van de Verenigde Staten van Amerika, die door een succesvolle afscheidingsoorlog zijn tot stand gekomen en die quasi-onmiddellijk zijn overgegaan tot het opstellen van een grondwet. Europa wil nu – na de bloedige oorlogen die het in de eerste helft van de twintigste eeuw gekend heeft – hetzelfde eindresultaat bereiken via verdragen, via onderhandelingen en via diplomatie ; waardoor alles evidenterwijze wat meer tijd kost.

Om al die redenen zal de VLD-fractie dan ook met enthousiasme het nu voorliggende ontwerp van decreet goedkeuren.

II.2. Tussenkomst van de heer Karim Van Overmeire

De heer Karim Van Overmeire constateert bij de aanvang van zijn tussenkomst dat het bij het nu voorliggende verdrag om een bijzonder technisch document gaat, dat een veeltal aan – niet altijd even duidelijke – institutionele bepalingen omvat. Daar waar men er geredelijkerwijze mag van uitgaan dat de leden van deze commissie nog wel min of meer de complexiteit en de draagwijdte van dit verdrag kunnen inschatten, zal zulks waarschijnlijk al niet meer het geval zijn voor de overige leden van het Vlaams Parlement, laat staan voor de brede bevolking. Terzake verklaart de heer Van Overmeire er zelfs van overtuigd te zijn dat bijna 99,5 percent van de bevolking er niet of nauwelijks een vermoeden van heeft wat er zelfs maar in dit document zou kunnen staan. Op grond daarvan mag men er dan ook van uitgaan dat de houding die men aanneemt ten opzichte van dit document in wezen een afgeleide is van de houding die men ten algemenen titel inneemt ten opzichte van de evolutie van de Europese Unie alsdusdanig. Vindt men de Europese Unie een goede zaak die goed evolueert, dan zal men noodzakelijkerwijze ook dit verdrag een goede zaak vinden. Stelt men zich daarentegen vragen bij de Europese Unie of de richting die de Europese integratie momenteel lijkt uit te gaan, dan zal men dit verdrag niét steunen. Net zoals er globalisten, anti-globalisten, en nu ook andersglobalisten zijn, zijn er immers ook fervente Europeanen en anti-Europeanen, maar ook Eurosceptici, Eurocritici of gewoon mensen die Europa op een andere manier willen invullen.

De heer Karim Van Overmeire spreekt daarbij zijn overtuiging uit dat de Europese Unie en het proces van de Europese eenmaking, tot op zekere hoogte altijd wel een beetje een zoektocht zal blijven naar enerzijds structuren die ons – kwestie van gezamenlijk een grotere slagkracht te genereren – toelaten om een aantal zaken gemeenschappelijk met de andere Europese landen te doen, waarbij anderzijds echter ook de typische eigenheid van de samenstellende componenten (d.w.z. van de nationale entiteiten ; zijnde voornamelijk staten, maar in wezen ook deelstaten) maximaal bewaard dient te worden. Hetgeen een permanente, maar niet altijd even gemakkelijke evenwichtsoefening blijkt te zijn.

In dat opzicht mogen we de Europese Unie dan ook zeker niet vergelijken met de Verenigde Staten van Amerika, of enige andere historische

federatie ; aangezien de achtergrond totaal verschillend is. Het feit dat men eigenlijk te ver wil gaan, en teveel zaken Europees wil aanpakken, is volgens de heer Van Overmeire trouwens voor een groot deel debet aan het toenemende klimaat van Euroscepticisme en Euromoeheid. Zijns inziens zou men er dan ook verstandig aan doen om de bevoegdheden en het optreden van "Europa" te beperken tot die domeinen waarop de Europese Unie effectief een meerwaarde kan bieden. Bij wege van voorbeeld van een en ander haalt de heer Van Overmeire het streven aan naar een Europese grondwet, waarvan sommigen trouwens betreuren dat deze nog niet in het Verdrag van Nice werd opgenomen. Dit ondanks het feit dat er in wezen eigenlijk geen vraag of nood is aan een dergelijke grondwet. Er zijn immers al de grondwetten van de verschillende lidstaten van de Europese Unie en er is al het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens : wat toch al een voldoende bescherming zou moeten bieden. Het valt dan ook te vrezen dat deze Europese grondwet een zoveelste manier zal zijn om, via een omweg, aan de bevolkingen van de lidstaten een aantal zaken op te leggen, waarvoor in de betrokken landen geen meerderheid bestaat. Deze manier van werken beperkt zich overigens niet tot de zonet genoemde kwestie van een Europese grondwet. Wel integendeel : het gaat om een ondertussen welbekend patroon, waarbij allerhande zaken via de "Europese omweg" worden opgelegd. En eenmaal iets op Europees vlak is goedgekeurd, wordt de daardoor uitgeoefende druk zo goed als onweerstaanbaar. Als men al eens een kritische vraag durft te stellen, riskeert men immers als Euroscepticus of anti-Europeaan gebrandmerkt te worden. Het moge daarbij duidelijk zijn dat dit een bijzonder dubieuze manier van besluitvorming is, waarbij men geen greintje respect opbrengt voor wat er in de verschillende lidstaten bij de bevolking leeft.

De heer Karim Van Overmeire laat daarbij opmerken dat er specifiek voor wat het Verdrag van Nice betreft, in de vijftien lidstaten maar één enkele bevolking de kans heeft gekregen om zich in de ene of de andere zin uit te spreken : met name de Ierse bevolking. In de andere landen werd de bevolking op geen enkele manier geconsulteerd. Ook de betrokken parlementen hadden overigens nauwelijks een reële keuze : de politieke, morele en sociale druk om ermee in te stemmen was immers overweldigend.

Het valt daarbij trouwens op dat het enige volk dat wel degelijk de kans heeft gekregen om zich over dit verdrag uit te spreken, er tegen gestemd heeft. Zoals in die gevallen gebruikelijk, zal er nu in Ierland een tweede referendum komen. Waarbij men er geredelijk mag van uitgaan dat er zeer zware druk zal uitgeoefend worden om zich toch maar te voegen.

Dat zulks geen goede basis vormt om een echte en hechte Europese Unie uit te bouwen staat buiten kijf. Het is zelfs ronduit indecent dat men nog geen minimum aan respect wenst op te brengen voor de wat er bij de bevolking van de verschillende lidstaten leeft.

Dit probleem zal zich trouwens des te scherper stellen naarmate de Europese Unie groter wordt. De landen uit Midden- en Oost-Europa die zich nog maar vrij recent van de Sovjet-heerschappij hebben weten te ontdoen zijn – logischerwijze – immers zeer gesteld op hun nationale identiteit, en hun respectievelijke bevolkingen staan zeer argwanend tegenover iedere soevereiniteitsafstand. Naarmate de Europese Unie zich uitbreidt in oostelijke richting zal ze dus meer en meer geconfronteerd worden met de eis om zich te beperken tot de essentie, zijnde die domeinen waarop de EU duidelijk en onbetwistbaar een meerwaarde kan bieden.

Voor wat die uitbreiding in oostwaartse richting betreft, verklaart de heer Van Overmeire dat zijn fractie er principieel voor is. Als men Europa in eerste instantie definieert als een cultuurgemeenschap, dan spreekt het immers voor zich dat de Europese Unie niet kan en mag eindigen waar vroeger het IJzeren Gordijn lag. De landen uit Midden- en Oost-Europa moeten integendeel zeker de kans krijgen om aan te sluiten bij de Europese Unie. Het is echter nog maar de vraag of het verstandig is om die hele operatie "inderhaast" door te voeren. Zoals de zaken nu staan, lijkt het er immers sterk op dat het dossier van de uitbreiding een eigen leven is gaan leiden. Het is een prestigedossier geworden.

In het licht van de vele problemen die de oostwaartse uitbreiding van de EU met zich kan brengen in de betrokken landen, zowel als in de huidige Unie-landen, lijkt zulks nochtans niet aangewezen. De potentiële problemen zijn immers legio : braindrain in de nieuwe EU-lidstaten, landbouwproblemen, problemen met de omschakeling van de economie, immigratie en toename van de criminaliteit in onze landen. Redenen genoeg dus om niet al te overhaast tewerk te gaan, en integendeel zeer bedachtzaam met deze kwestie om te springen.

Een niet te onderschatten bijkomend probleem is volgens de heer Van Overmeire gelegen in het feit

dat de betrokken landen van de EU in wezen ook een veiligheidsgarantie verwachten ten aanzien van elke mogelijke toekomstige hernieuwde Russische dreiging. Hoewel er van Rusland momenteel geen enkele dergelijke dreiging uitgaat, is dit een kwestie waar men best niet al te lichtvaardig overheen stapt, aangezien de politieke toekomst van Rusland hoe dan ook totaal onvoorspelbaar blijft. Het paradoxale daaraan is natuurlijk wel dat de EU een dergelijke veiligheidsgarantie helemaal niet kan bieden. Als men – bij wijze van spreken – morgen in Moskou zou beslissen om opnieuw de Baltische staten te gaan bezetten, zal Brussel niet in staat zijn om Moskou op andere gedachten te brengen. In zaken van internationale politiek weegt de Europese Unie immers nog altijd erg licht, en daarenboven is het nog maar de vraag of wij als Europeanen zelf ook bereid zijn om effectief een rol te spelen, vergelijkbaar met de rol die de Verenigde Staten nu spelen, in het internationale gebeuren. In de VS zelf is momenteel trouwens een levendige discussie bezig over de vraag of men überhaupt wel overal ter wereld de rol van politieman moet spelen ? De basisvraag is daar nu "a republic or an empire" ? Moet Amerika, in plaats van politieman te willen zijn in het Midden-Oosten, op de Balkan, in Afrika en in Azië, zich niet beperken tot het nastreven van de eigen belangen ? Waarbij het duidelijk moge zijn dat die kwestie voor de Europese Unie zelfs nog moeilijker ligt. Het is immers nog maar de vraag of wij Europeanen, de Europese Unie willen uitbouwen tot een entiteit die bereid en in staat is om overal politieman te gaan spelen, en of we dan ook bereid zijn om daarvoor de nodige militaire inspanningen te doen, en daarvan de onvermijdelijke politieke consequenties te dragen ? Voor de heer Van Overmeire is het in elk geval duidelijk dat de bevolking van de landen van de Europese Unie, zowel als de politieke leiding van de verschillende EU-lidstaten, daar momenteel nog helemaal niet uit is.

Voor wat het denkspoor van de constitutionele regio's betreft, herbevestigt de heer Karim Van Overmeire nogmaals het standpunt van zijn fractie, luidens hetwelke dit een doodlopende piste is. Deze stelling wordt immers ook door dit verdrag opnieuw bewezen, aangezien de verzuchtingen van de constitutionele regio's er nauwelijks in gehoord werden. Zulks is volgens de heer Van Overmeire trouwens ook logisch, aangezien dat wat in onze ogen een constitutionele regio vormt – waarbij we specifiek aan Vlaanderen en Wallonië kunnen denken – eigenlijk een soort ersatz-vaderlanden zijn. Het is dan ook enkel omdat het Belgische gegeven nu nog bestaat, dat we ons focussen op constitutionele regio's in andere landen zoals Spanje, de Duitse Bondsrepubliek, of de Schotse regio in Groot-Brittannië. Maar we verliezen daarbij wel uit het oog dat onze specifieke situatie volkomen uniek is. De deelstaten in Spanje, Italië, de Bondsrepubliek en Oostenrijk hebben immers een heel andere functie dan bij ons, in de zin dat het vaak veel meer om loutere instrumenten van decentralisatie gaat. Dit in tegenstelling tot België, wiens status als uiterst ver gedecentraliseerd land het gevolg is van het feit dat we hier met een zwaar nationaliteitenprobleem geconfronteerd worden.

Daarbij aansluitend, stelt de heer Van Overmeire vast dat in het Verdrag van Nice ook niet wordt voorzien in de mogelijkheid om de Belgische stemmen in de Europese ministerraden op te splitsen, hetgeen nochtans een van de meest fundamentele Vlaamse verzuchtingen was. De kwestie blijkt in Nice trouwens zelfs niet eens besproken te zijn geweest, zodat het nog maar de vraag is wanneer we zulks ooit nog op de agenda van een Europese Raad zullen krijgen. Om een en ander op termijn misschien toch nog gerealiseerd te krijgen, pleit hij er dan ook voor om zeker niet de piste te volgen waarbij we voor elke lidstaat van de Europese Unie de mogelijkheid vragen om het nationale stemmenquotum op te splitsen. Zijns inziens bestaat de enig haalbare optie erin om – in het licht van de zeer specifieke Belgische situatie – een uitzonderingsregeling te vragen voor België alleen. Dit naar analogie met de uitzonderingen die op bepaalde domeinen nu reeds in de Europese verdragen zijn voorzien voor sommige landen.

Voor wat het talenregime betreft, meent de heer Karim Van Overmeire dat Vlaanderen zijn zeer principiële houding ten volle moet handhaven. Het Nederlands moet op alle niveaus erkend blijven of worden als een officiële taal van de EU. Hetgeen natuurlijk niet belet dat we er rekening mee moeten houden dat in een toekomstige Unie van 27 lidstaten, een aantal talen de facto prominenter of dominanter zullen zijn dan de andere. Dat is echter een loutere feitelijkheid en een praxis. Het principe, daarentegen, dat het Nederlands op alle niveaus als officiële taal gebruikt moet kunnen worden, moet onverkort gehandhaafd blijven. Het is immers imperatief dat elke Vlaming of elk Vlaams bedrijf zich in het Nederlands tot de Europese Unie moet kunnen wenden, en in de eigen taal geholpen moet kunnen worden.

Uit het verslag van de bespreking van het Verdrag van Nice in de Kamer van Volksvertegenwoordigers leert de heer Van Overmeire verder dat de federale buitenlandminister, de heer Louis Michel, een zogenaamd "speakersbureau" in het leven gaat

roepen. Deze instantie zou ressorteren onder het Institut des Relations Internationales, en zou de leden van de Conventie in staat moeten stellen om het Europees gedachtegoed ingang te doen vinden bij een ruim publiek. Ze zou ook open staan voor alle parlementsleden. Van de minister had de heer Van Overmeire graag vernomen of hij bekend is met dit initiatief, en zo ja, of wij daar op de een of andere manier bij betrokken zijn ?

De heer Van Overmeire rondt tenslotte zijn tussenkomst af met een eerder technische vraag. Meer bepaald vraagt hij zich af welke blauwdruk men zal volgen in de veronderstelling dat ook het tweede Ierse referendum een meerderheid tegen het Verdrag van Nice oplevert ? Zal men dan gewoon verder gaan zonder Ierland, en op welke manier zal men er Nice dan toch doordrukken ? Hij wijst er daarbij ook op dat er nergens in de Europese basisverdragen een recht op uittreding uit de Europese Unie is voorzien. Zijns inziens ware het nochtans aangewezen om een dergelijke bepaling in de verdragen in te schrijven, aangezien de kwestie zich in de komende decennia (wanneer we te maken hebben met een Unie met 27 lidstaten) bijna onvermijdelijk wel eens zal stellen. En dan is het beter dat daarvoor een procedure voorzien is ; zoniet dreigt men terecht te komen in het soort situatie waarin de VS medio de negentiende eeuw verzeilde, toen een aantal staten de Unie wilden verlaten, en men ze daar met militair geweld heeft moeten van af houden. Wat dat was uiteindelijk de essentie van de Amerikaanse secessie-oorlog (1861-1865). De beste garantie dat een dergelijk scenario zich nooit zal voordoen in de Europese Unie bestaat er volgens de heer Van Overmeire dan ook in om in de Europese verdragen specifieke bepalingen over toetreding én uittreding op te nemen. Op dit moment hebben we immers enkel het "Ierse scenario", en zelfs daar is niet echt duidelijk wat er zal gebeuren als de Ieren ten tweede male neen zeggen tegen Nice.

II.3. Tussenkomst van de heer Etienne Van Vaerenbergh

De heer Etienne Van Vaerenbergh wenst vooreerst de minister te danken voor zijn gedegen uiteenzetting. Tegelijk constateert hij dat het Verdrag van Nice de hoge verwachtingen die hier vorig jaar tijdens de voorbereidende discussies opgeld maakten, absoluut niet heeft kunnen inlossen. Daar waar zowel het Vlaams Parlement als de Vlaamse regering als de Belgische entiteit, gehoopt hadden om toch een en ander van de eigen desiderata te kunnen realiseren, blijkt daarvan in Nice uiteindelijk bijna niets gerealiseerd te zijn. In het licht hiervan, trekt de heer Van Vaerenbergh de conclusie dat het – veeleer dan een brede waaier aan desiderata te blijven verdedigen – beter ware mochten we ons vanaf nu vooral gaan concentreren op datgene wat voor Vlaanderen het belangrijkste is en de grootste symboolwaarde heeft, te weten : de opsplitsing van het Belgische stemmenquotum (eventueel onder de vorm van een verdragsrechtelijk vastgelegde "Belgische exceptie") én de integrale handhaving van het officiële talenregime. Ook voor de diverse nieuwe Europese agentschappen moet dit talenregime stringent gehandhaafd worden. Het is immers een fundamenteel democratisch basisrecht – waarvoor de Vlaamse beweging lang gevochten heeft – dat eenieder zich in zijn eigen taal tot zijn politieke en administratieve overheden moet kunnen wenden, en ook in die taal geholpen moet kunnen worden.

Een tweede punt dat de heer Van Vaerenbergh verontrust, is de toenemende mate waarin meer en meer mensen zich beginnen te ergeren aan de regeldrift van Europa. Dit ongenoegen is zelfs al doorgesijpeld tot in de hoogste beleids- en regeringskringen, aangezien Bondskanselier Schröder en Commissievoorzitter Prodi specifiek deze kwestie nog maar zeer recent hebben doorgesproken, naar aanleiding van een speciaal daartoe in Groot-Bijgaarden belegde ontmoeting. Deze regeldrift is met name des te erger, doordat het in wezen ook een uiting is van het binnen de Europese constructie bestaande democratisch deficit. De regels in kwestie worden immers in hoge mate uitgevaardigd door een min of meer anonieme Europese bureaucratie, die nergens politiek ter verantwoording geroepen kan worden. En dit is op zijn beurt dan weer een consequentie van het feit dat de Europese Unie op institutioneel vlak bijzonder sterk afwijkt van het klassieke model van de trias politica, waardoor het bijzonder moeilijk wordt om exact te duiden waar nu precies de onderscheiden verantwoordelijkheden liggen. Voor wat de belangrijkste politieke beslissingen op Europees niveau betreft, zijn het in feite immers heel vaak de nationale regeringen, die in onderling overleg, de belangrijkste politieke beslissingen treffen, en daarvoor door geen enkele instantie ter verantwoording kunnen worden geroepen. Noch de Europese Commissie, noch het Europees Parlement, noch de nationale, laat staan de regionale, parlementen kunnen hen voor hun Europese beleidsbeslissingen tot de orde roepen. In essentie is hier dus eigenlijk de legitimiteitsvraag van het Europese bestel aan de orde. Legitimiteitsvraag die zich naar de toekomst toe – zeker met de voor de deur staande uitbreiding – steeds scherper zal gaan stellen. Het feit dat zelfs een grote lidstaat als Duitsland zich hierover zor-

gen begint te maken is voor de heer Etienne Van Vaerenbergh echter een hoopvol teken. Voor wat het regionaal niveau betreft, twijfelt hij er dan ook niet aan dat Vlaanderen bij de andere deelstaten medestanders zal vinden om deze kwestie blijvend onder de aandacht te houden.

Ondanks de vele niet-ingeloste verwachtingen zal de VU&ID-fractie het Verdrag van Nice echter wel degelijk goedkeuren. Het moge immers duidelijk zijn dat Europa – welke ook de moeilijkheden zijn die het momenteel moge kennen – hoe dan ook de enige valabele toekomstoptie is. Het is niet omdat de zaken soms wat moeilijk gaan, dat we onze fundamentele pro-Europese gezindheid zouden moeten opgeven.

II.4. Tussenkomst van de heer Frans Ramon

Voor de heer Frans Ramon is het duidelijk dat het Verdrag van Nice maar bezwaarlijk een groot succes genoemd kan worden. Zijn enige reële betekenis is gelegen in het feit dat het de weg heeft vrijgemaakt voor de toekomstige uitbreiding van de Europese Unie. Dat is op zich overigens geen geringe verdienste aangezien die uitbreiding best niet te lang meer wordt uigesteld, kwestie van de tegenover de kandidaat-lidstaten aangegane engagementen te honoreren. De aanpassingen in Nice mogen dan al louter "mathematische" aanpassingen van de Europese instellingen zijn geweest (stemmenaantallen in de Raad van Ministers, zetels in het Europees Parlement, e.d.m.), men zal er – weliswaar zonder veel enthousiasme – voorlopig toch mee kunnen volstaan om de geplande uitbreiding mogelijk te maken.

Voor echt inhoudelijke wijzigingen aan het systeem zullen we dus moeten wachten tot later. Diegenen die gehoopt hadden dat Nice een betekenisvolle stap zou zijn in de verdere Europese integratie zijn bijna volledig op hun honger gebleven. Van een meer besluit- en handelingsvaardig Europa is – wat sommigen ook mogen beweren – nauwelijks iets in huis gekomen. Zo slaagt men er, bijvoorbeeld, inzake asiel- en immigratiebeleid maar niet in om een echt gemeenschappelijk Europees beleid uit te stippelen. En ook inzake het hier al vaak aangehaalde probleem van het democratisch deficit binnen Europa, is er geen vooruitgang geboekt. Sommigen gewaagden zelfs van een coup van de regeringen ten opzichte van de parlementen, hetgeen natuurlijk veel zegt over de manier waarop de parlementen betrokken worden in het Europese besluitvormingsproces. Qua democratisch model, blijft Europa in wezen dus zwak presteren.

De heer Frans Ramon concludeert dan ook dat we ons nu best concentreren op het post-Nicetijdperk. Daarbij gaat het overigens niet alleen meer over de klassieke vier thema's die Nice naar de toekomst toe geformuleerd heeft, aangezien er ondertussen ook reeds een aantal nieuwe ontwikkelingen zijn geweest. Er is immers reeds de Verklaring van Laken, terwijl ook de Conventie over de Toekomst van Europa haar werkzaamheden heeft aangevat. Op die manier kan er opnieuw meer aandacht besteed worden aan de vraag welke inhoud en invulling we willen en kunnen geven aan een toekomstig Europa. Een dimensie die in Nice nagenoeg volledig ontbrak.

II.5. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter, meent dat inzake het Verdrag van Nice het adagium kan gelden “als niet kan wat moet, dan moet wat kan”. Het voorliggende verdrag beperkt er zich in wezen immers toe een aantal zaken (stemmengewicht van de respectievelijke lidstaten, gekwalificeerde meerderheid, blokkeringsminderheid, aantallen mandaten in het Europees Parlement en in de Europese Commissie e.d.m.) kwantitatief klaar te stellen. Het faalt echter in zijn kwalitatieve ambitie om de Unie meer slagvaardig, meer democratisch en meer transparant te maken. In dat opzicht kan men het Verdrag van Nice dus terecht duiden als een soort van “minimumplatform”. Zelfs de Eurocommissaris voor institutionele hervormingen Michel Barnier – nochtans een Fransman – stelde publiekelijk : “Het Verdrag van Nice is om goed te keuren, maar om snel te vergeten”.

De specifieke omstandigheden waarin het Verdrag van Nice uiteindelijk tot stand is gekomen waren trouwens ook weinig verheffend. Vele burgers zullen van Nice, inzoverre ze er zich al iets van herinneren, vooral de storende verdeeldheid tussen de deelnemende staats- en regeringsleiders herinneren. Ook tussen België en Nederland (in Beneluxverband nochtans traditioneel partners voor wat de Europese integratie betreft), ging het er bepaald vinnig aan toe. Men kan dan ook maar hopen dat het hier om constellatie-gebonden “accidents de parcours” ging, zoniet dringt de conclusie zich op dat de Europese idee ernstig in de problemen zit, en dat net op het ogenblik dat Europa meer dan ooit te voren geconfronteerd wordt met een veelheid aan vragen en uitdagingen.

Voor wat de uitbreiding van de EU naar het oosten betreft, verklaart de heer Van den Brande dat het een fundamentele fout zou zijn om eenkennig de nu voorliggende uitbreiding als de absolute finali-

teit te bekijken van wat Europa in dit deel van de wereld wil betekenen. Het zou van weinig historisch inzicht getuigen, en zelfs een grove vergissing zijn om tot een nieuwe tweedeling van het Europese continent te komen met aan de ene kant EU-lidstaten (de huidige vermeerderd met degene die momenteel nog tot de groep van de kandidaat-toetreders behoren), en aan de andere kant een groep van een twintigtal permanent uitgesloten landen. Binnen een opvatting van een Europa gaande van de Atlantische Oceaan tot de Oeral, gaat het immers niet op om een soort institutioneel equivalent te introduceren van het vroegere IJzeren Gordijn. Dit gegeven van een potentiële nieuwe tweedeling van het Europese continent komt nu trouwens reeds duidelijk naar voor uit de werkzaamheden van een internationaal gremium als de Raad van Europa, waar het debat gevoerd wordt over de normen en waarden die de staten van dit Europese Continent gemeenschappelijk hebben.

Naast die belangrijke uitdaging van de uitbreiding, is het imperatief dat Europa ook een eigen buitenlands en – voorlopig weliswaar binnen het kader van de Petersbergtaken – ook een eigen veiligheidsbeleid zou ontwikkelen. Verder moet de Europese integratie zich zonodig ook op een meer gedifferentieerde manier kunnen ontwikkelen. Dit houdt overigens niet zozeer een pleidooi voor een Europa met twee snelheden in, als wel het scheppen van mogelijkheden voor die staten die bepaalde problemen willen aanpakken door in beperktere kernen versneld tot een verdere en versterkte integratie te komen.

Daarnaast dient ook een creatieve maar reële oplossing bedacht voor de steeds acuter wordende problematiek van het groeiend democratisch deficit binnen de Europese constructie. We mogen daarbij echter niet uit het oog verliezen dat de problematiek van de hermetiek van het besluitvormingsgegeven niet beperkt is tot de Europese besluitvorming. Ook in de Belgische en de Vlaamse context is de besluitvorming voor de doorsnee-burger immers verre van doorzichtig. Men mag anderzijds echter ook niet alle heil verwachten van een pure bottom up-benadering ; want dergelijke benadering houdt wel degelijk ook risico's in. Zo hebben nogal wat Ieren tegen het Verdrag van Nice gestemd op grond van de slogan : "wat je niet helemaal begrijpt, daar kan je niet voor zijn". Dit is een diep geworteld en algemeen menselijk aanvoelen, waarop handig werd ingespeeld door de Nice-tegenstanders bij het Ierse referendum.

De heer Luc Van den Brande meent verder dat dit verdrag misschien ook wat teveel het verdrag van de "technicalities" geworden is, waardoor hoofden de bijzaken nauwelijks nog van elkaar te onderscheiden waren. Maar zulks was ten dele onvermijdelijk, gezien de opdracht die men in Amsterdam reeds had gedefinieerd.

Er kan echter niet ontkend worden dat er, ondanks alles, wel degelijk een stap vooruit is gezet in het proces van de noodzakelijke structurele hervorming van de Unie. Eveneens positief is het feit dat men tot op zekere hoogte ook tot een zekere convergentie en synthese is kunnen komen tussen de opties van verdieping en verbreding. In plaats van een óf-óf-situatie is men, met andere woorden, tot een én-én-situatie kunnen komen. Verbreding is immers maar mogelijk als we ook oplossingen kunnen vinden voor de verdiepingsproblematiek. Dat een en ander minder verregaand is dan men wel had kunnen wensen, is overigens het gevolg van de voorwaarden waaronder Nice onderhandeld is moeten worden. Men mocht het immers alleen hebben over de leftovers van Amsterdam. Maar ondertussen zit men natuurlijk wel met de leftovers van Nice, en zo zal er altijd wel een zekere leftoverproblematiek zijn bij de verdere Europese integratie.

Het is bij dat alles wel jammer dat het oorspronkelijke Commissievoorstel, luidens hetwelke een eenvoudige dubbele meerderheid zou kunnen bestaan uit een meerderheid aan lidstaten die tegelijk ook een meerderheid van de bevolking van de Unie zou moeten vertegenwoordigen, het niet gehaald heeft. Het ontbreekt het systeem dat nu ontwikkeld werd immers totaal aan transparantie, hetgeen de Europese institutionele architectuur op termijn zeker geen goed zal doen.

Daarnaast vindt de heer Van den Brande het ook totaal misplaatst om denigrerend te gaan doen over het Brussel van de Europese Commissie. De vooruitgang die de Unie de afgelopen decennia gekend heeft is immers voor een groot deel precies het resultaat van het optreden van de Commissie. Dat veel van wat ze doet uitermate technocratisch is, is trouwens ook bijna onvermijdelijk, gezien de complexiteit van de problemen waarmee ze geconfronteerd wordt én gezien de vaak zeer moeilijke constellatie waarbinnen ze moet ageren en optreden. Een en ander belet overigens ook niet dat de Brusselse bureaucratie best toch nog wat extra-inspanningen zou mogen doen om net dat ietsje transparanter te worden.

Of een en ander de Europese Unie inderdaad slagkrachtiger gemaakt heeft, zal echter enkel de toekomst kunnen uitwijzen. De ingebouwde drempels

en de ingewikkelde procedures voor het halen van een gekwalificeerde meerderheid, laten in elk geval het tegendeel vermoeden. En ook een aantal bijzonder dubbelzinnige beslissingen (zoals het uitstellen van een definitieve beslissing over de samenstelling van de Europese Commissie), wijzen in die richting. A contrario toont dit echter wel zonneklaar aan dat er een duidelijke politieke wil aanwezig moet zijn, wil men in Europa tot degelijke en werkbare oplossingen komen. Waarmee we overigens meteen ook raken aan de kern van de werkzaamheden van de Conventie over de Toekomst van Europa.

Er vallen daarnaast echter ook wel degelijk een aantal positieve punten te noteren, die vaak al te weinig aandacht hebben gekregen in de brede pers. Zo is er onder meer een vrij grondige hervorming van de Europese rechtsprekende organen overeengekomen. Hervorming die dan misschien enkel de gespecialiseerde pers gehaald heeft, maar die ook voor ons wel degelijk van belang is. In de mate dat we ervoor pleiten om de constitutionele regio's een rechtstreekse toegang te geven tot het Europees Hof van Justitie, is het immers ook van belang dat dit EHJ zo goed mogelijk kan functioneren.

Dat de doorsnee burger van zoiets misschien niet meteen wakker zal liggen, mag overigens geen argument zijn. In bepaalde aangelegenheden moeten de politici immers wel degelijk wakker liggen van zaken die de burger op het eerste zicht niet interesseren. Zulks is immers inherent aan de verantwoordelijkheid die men als politicus toch steeds op zich moet nemen. Het gaat daarbij ten gronde zelfs om de ethiek van de overtuiging en de ethiek van de opdracht die besloten ligt in het democratisch mandaat dat iedere door het volk verkozen vertegenwoordiger op zich neemt. Anderzijds mag er natuurlijk wel geen fundamentele dichotomie ontstaan tussen de aandachtswereld van de politici enerzijds, en de interessesfeer van de burgers anderzijds. Een totale ontkoppeling van de beide zou immers tot een vervreemding tussen burger en bestuur leiden. Als politicus moet men m.a.w. ook steeds voldoende voeling houden met datgene wat het diepere gevoelen en de diepere cultuurlaag van de bevolking uitmaakt.

De heer Luc Van den Brande komt dan tot de zogenaame "tweede pijler" van de Europese Unie, en meer bepaald de versterkte samenwerking. Terzake kan niet ontkend worden dat er grote moeilijkheden en onvolkomenheden blijven bestaan, maar anderzijds moet men toch ook erkennen dat het hier sowieso om een lopende processus gaat, waar op sommige punten wel degelijk weer wat vooruitgang geboekt is. Deze vooruitgang mag dan nog onvoldoende zijn, maar dat ligt zeker niet aan de inspanningen van de Belgische delegatie, die zich terzake wel degelijk tot het uiterste heeft ingespannen.

Voor wat het Comité van de Regio's betreft, betreurt de heer Van den Brande dat men ook in Nice niet is willen ingaan op de vraag om er een volwaardige Europese instelling van te maken. Samen met het Economisch en Sociaal Comité blijft het Comité van de Regio's daardoor een louter "organisme" binnen de Europese institutionele architectuur. Ten gronde blijft de heer Van den Brande er verder van overtuigd dat de correcte houding tegenover dit Comité van de Regio's er een is van "baat het niet, dan schaadt het niet". Men moet overigens wel langs dit orgaan werken, aangezien het de enige officiële vertegenwoordiging van de regio's is binnen de Europese institutionele architectuur. Maar dit belet niet dat er tegelijk ook wordt gewerkt langs het parallelle forum van de groep van constitutionele regio's. De optie van de Vlaamse regering om hier een meersporenbeleid te volgen, is wel degelijk de juiste. Maar hoe dan ook hebben de regio's nog een lange weg te gaan vooraleer ze door de Europese Unie als volwaardige gesprekspartners zullen aanzien worden.

Daarbij aansluitend laat de heer Luc Van den Brande nog opmerken dat uit de eerste bijeenkomsten van de Conventie duidelijk is gebleken dat er grote problemen zijn rond de mogelijkheden die de vertegenwoordigers van het Comité van de Regio's hebben om tussen te komen in de besprekingen in deze Conventie. Op die manier dreigt hun impact op de werkzaamheden van de Conventie zelfs bijna nihil te worden. Dit is het gevolg van het feit dat de regionale benadering voor een aantal deelnemende landen absoluut geen evidentie is. Een gegeven dat overigens nóg zwaarder zal gaan doorwegen eens de Conventie haar werkzaamheden heeft afgerond, en we opnieuw volledig in een intergouvernementeel onderhandelingssysteem zullen terechtkomen.

Voor wat de elementen culturele diversiteit, behoud van het talenregime en splitsing van de Belgische stemmen betreft, meent de heer Van den Brande, dat het hier over volkomen legitieme Vlaamse verzuchtingen gaat, die – voor wat ons betreft – zelfs raken aan de essentie van de werking van de democratie.

Afsluitend laat de heer Luc Van den Brande nog opmerken dat de plannen tot hervorming van de Senaat die nu voorliggen (o.a. het idee om te komen tot een paritair samengestelde Senaat, die

dominant zou zijn inzake de goedkeuring van verdragen), ipso facto betekenen dat het Vlaams Parlement (en ook de parlementen van de andere deelentiteiten) voor een groot deel – een zeker evocatierecht nog daargelaten – zijn autonome beslissingsrecht inzake internationale akkoorden zou verliezen. Het Vlaams Parlement zou dan immers niets meer te zeggen hebben over gemengde en multilaterale verdragen, en zou dus ook zijn zeggenschap over een groot stuk van het Europees gegeven verliezen. Dit zou tot de paradoxale situatie leiden dat de Vlaamse uitvoerende macht wél nog integraal zijn betrokkenheid op Europa zou kunnen behouden, maar dienaangaande niet meer onder de Vlaamse wetgevende macht zou ressorteren. Terzake had hij dan ook graag vernomen hoe de minister, en hoe de Vlaamse regering hiertegenover staan ?

Bij wege van conclusie stelt de heer Luc Van den Brande dat de CD&V-fractie, hoewel niet met grote overtuiging, dit akkoord op louter rationele gronden toch zal goedkeuren. Met al zijn mankementen blijft het immers toch een schakel in het proces dat uiteindelijk tot een betere en versterkte Europese Unie moet leiden. Wat overigens niet wegneemt dat er op Europees niveau best niet al te veel van dergelijke zwakke akkoorden meer zouden komen, aangezien hun quasi-totale gebrek aan wervingskracht naar de bevolking toe, de Europese integratie op termijn toch dreigt te ondergraven.

III. ALGEMENE BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

In zijn antwoord constateert de minister vooreerst dat de bespreking duidelijk aanleiding heeft gegeven tot het formuleren van een aantal beschouwingen die verder reiken dan het voorliggende verdrag. Het feit dat men durft af te stappen van de loutere techniciteit van het verdrag schat hij zeer positief in. Europa is immers op de eerste plaats een idee, dat slechts in tweede instantie een technische vertaling moet krijgen. Europa is niet ontstaan, noch vooruitgegaan, door louter technische ingrepen, maar dankt zijn ontstaan en groei integendeel aan een rijkdom aan ideeën en visies. Ook de publieke opinie zal trouwens nooit met louter technische argumenten overtuigd kunnen worden van de noodzaak van meer Europa. Zulks zal enkel mogelijk zijn wanneer de bevolking zich realiseert dat Europa een project is, dat berust op een duidelijke visie.

Ook het onmiskenbaar bestaande democratisch deficit is zeker deels te wijten aan de techniciteit van de Europese constructie, en zal dus ook maar kunnen opgevangen worden door het aanreiken en (her)formuleren van een aantal basisideeën. Een andere manier om dit democratisch deficit te bekampen is volgens de minister gelegen in het volwaardig betrekken van de (constitutionele) regio's bij het Europees gebeuren. Enkel de regio's staan immers dicht genoeg bij de mensen om het subsidiariteitsidee concreet gestalte te geven. Het is derhalve imperatief dat de regio's binnen het Europees geheel een aantal afdwingbare en duidelijk geregelde bevoegdheden zouden krijgen.

Anderzijds meent de minister dat er ook voor het Europese niveau een aantal terreinen duidelijk moeten worden afgebakend. Hij denkt daarbij in de eerste plaats aan het buitenlands en veiligheidsbeleid (met de noodzakelijkerwijze daaraan verbonden consequenties), maar ook aan het economisch beleid. Want als er geen sluitende afspraken worden gemaakt inzake economisch beleid, komt de muntunie – en misschien zelfs de Unie alsdusdanig – in het gedrang. Daarnaast meent de minister dat er ook een Europees sociaal beleid moet komen. Dit niet in de zin van een algemeen geldende Europese sociale wetgeving, maar wel in de zin van een uniform sociaal kaderprofiel waaraan de sociale stelsels van alle lidstaten zich moeten conformeren. In dezelfde zin acht de minister het aangewezen dat er ook een globaal Europees milieukader en -beleid zou komen, aangezien er anders een zware vertekening van de concurrentie tussen de lidstaten dreigt. En last but not least spreekt het voor zich dat Europa moet komen tot een gemeenschappelijk beleid inzake asiel en immigratie. Voor hem zijn dit dé kaderelementen die de Europese Politieke Unie invulling en gestalte moeten geven. Een aantal andere bevoegdheden kunnen daarentegen zeer wel worden overgelaten of toevertrouwd aan de lidstaten of de regio's.

Inzake de opsplitsing van het Belgische stemmenquotum in de Europese ministerraden (de zogenaamde "split-vote"), bevestigt de minister dat dit punt integraal deel uitmaakt van het Vlaamse regeerakkoord, en dat de minister-president dit thema dan ook zeker zal aanbrengen op de Europese Conventie. Hij wil daarbij niet ontkennen dat de regio's tot nog toe weinig gewicht hebben binnen die Conventie, maar laat anderzijds opmerken dat ook een aantal "nationale" afgevaardigden een zekere regionale reflex, of minstens gevoeligheid, hebben. Ook op die wijze kunnen de regio's binnen de Conventie dus invloed uitoefenen. Maar dit gegeven zal dus hoe dan ook nog door de minister-president in de discussies worden ingebracht, evenals trouwens de noodzaak om alert te blijven aan-

gaande het taalgebruik. Waarbij de minister insgelijks bevestigt dat dit taalgegeven ook voor hem een basiselement is inzake democratische invulling van de Europese Unie.

Verder wil hij ook nog eens beklemtonen dat Vlaanderen onverdroten verder werkt aan de uitbouw en de versterking van een netwerk van regio's. Dit blijkt immers een bijzonder efficiënte manier te zijn om onze ideeën aangaande het belang van het regionale niveau ook elders – gradueel – ingang te laten vinden. Hij verheelt daarbij overigens niet dat een en ander zeker nog wat tijd zal vergen, maar de belangstelling is ondertussen in elk geval gewekt, en de politieke discussies zijn op gang gekomen. Van de kant van de lidstaten is er vanzelfsprekend wel nog een zekere argwaan, omdat niet alle regio's dezelfde intenties hebben. De aspiraties die in Vlaanderen leven in verband met de toekomst van onze regio, gaan bijvoorbeeld een heel stuk verder dan het geval is bij andere regio's. Hetgeen vooral bij de meer centralistisch ingestelde lidstaten tot achterdocht leidt. Terzake meent de minister echter dat we ons daardoor niet mogen laten afschrikken. Het staat immers buiten kijf dat de regionale idee (of deze nu belichaamd wordt door constitutionele of andere regio's) een basisinstrument is ter versterking van de democratie binnen de Europese Unie. Hetgeen ons streven hoe dan ook volkomen legitiem maakt.

Voor wat de eventualiteit van een vernieuwde Senaat betreft, geeft de minister als zijn persoonlijke mening weer dat het absoluut niet kan dat de bevoegdheden die de deelstaten op dit ogenblik hebben inzake internationale verdragen op deze manier geheel of ten dele zouden worden uitgehold. Bovendien is hij ervan overtuigd dat de voorstellen die momenteel federaal ter tafel liggen, in geen geval de grondwettelijke toetsing kunnen doorstaan. Dit onderwerp zal trouwens hoe dan ook nog het voorwerp moeten uitmaken van discussies binnen de Vlaamse regering en in het Vlaams Parlement. Ook op federaal niveau gaat het daarenboven nog maar om een projecttekening, en iedereen weet dat er vaak een wezenlijk verschil is tussen het initiële project en de latere realiteit.

In verband met het door minister Michel aangekondigde "speakersbureau" kan de minister meedelen dat daarover nog gesproken zal worden binnen de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid, waar de verschillende deelstatelijke verantwoordelijken voor het buitenlands beleid voor overleg samenkomen met de terzake bevoegde federale minister.

Voor wat dan een eventueel tweede Ierse "neen" aan het Verdrag van Nice betreft, verklaart de minister dat de enig mogelijke blauwdruk zijns inziens zal bestaan in een politieke keuze om er toch op de een of andere manier mee door te gaan. Hij verheelt daarbij niet dat dit zeer zeker een behoorlijk groot Europees constitutioneel probleem zou stellen, aangezien binnen de EU alles gebaseerd is op afspraken en regels. Veel verder wenst hij daar vooralsnog echter niet op in te gaan.

IV. STEMMINGEN

IV.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met acht stemmen tegen twee.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met acht stemmen tegen twee.

IV.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met het verdrag van Nice houdende wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie, de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, met de protocollen en de slotakte, ondertekend in Nice op 26 februari 2001" tenslotte eveneens aangenomen met acht stemmen tegen twee.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Stefaan PLATTEAU Luc VAN DEN BRANDE